

Kumarıcı Bahattin

(Başarı Ödülü)

Mehmet Berk Yaltırık

1920’de, Fransız Ordusu’nun çekilmesinin ardından birkaç aylık bir direnişten sonra Yunan Ordusu’nun Edirne’ye girdiği, tüm karakollara, telgrafhaneye ve tren istasyonlarına asker diktiği dönemde, gecenin kör vaktinde bir manga Yunan askerinin arasında yürütölmekteydi Kumarıcı Bahattin. Ortadan biraz kısa, neredeyse üzerindeki redingotun içinde sopaya takılmış korkuluk görüntüsü veren çelimsiz vücuduyla, kollarına ve boynuna takılmış zincirler tam bir tezat oluşturuyordu. Bu çelimsiz adamcağız ancak eli kanlı eşkıyalara yahut katillere reva görölen bu muameleyi hak edecek ne yapmıştı?

O esnada, Karaağaç-Edirne yolunu takip ederek Edirne istikametinde ilerleyen manganın yanından geçen iki çekerli faytonda, Karaağaç’taki Bomonti Birahanesi’ne gitmekte olan şehrin Yahudilerinden iki eski ahbap bu durumu görünce kendi aralarında fısıldaşmışlardı:

“Moiz? Zincirle götürdükleri herifi görürsün? Yoksam meşhur Kasımpaşa Canavarı’ni mi yakaladılar?”

“Senin gözler cartayı çekmiş, burnunun ucundaki adamı tanımazsin? Bizim Bahattin’i götürürler. Hem olsa Kasım-paşa Canavari, bu Urumlar kirk yıllık Hrisantos’u zincire vuracaklar?”

“Bizim Kumarcıyı dersin? Gör bak bu sefer kime madik atmaya kalktı da bu hallere düştü...”

“Mezbahalik danalar gibi zincire vurduklarına göre zan-nederim Venizelos’a hokkabazlık yapmağa kalkmıştır!”

Kumarcı Bahattin, Edirne civarında nam yapmış dönemin sayılı dolandırıcılarından biriydi. 2309 numaralı sabıka fişinde yazanlara göre: “Namı: Osman oğlu Bahattin, nam-ı diğer Kumarcı Bahattin, Edirneli, tevellüdü 1301 (1885), tabiiyeti Osmanlı, mezhebi İslam... Kumarbaz, hileci, desise ile insanları kandıran bir sahtekâr...” Hatta mezhep kısmında yazan İslam yazısının altına, sabık Edirne serkomi-serlerden birisi “İslamlıkla dinle alakası yoktur, Allah’ı para peygamberi Şeytan’dır!” diye not düşmüştü.

İlk vukuatını kendisi bile unutmuştu ya da hatırlamazdan gelirdi. Cıvalı zar yapmaktan zar tutmaya, insanların saflığından veya kendilerini kurnaz saymasından faydalanarak türlü dalavere ile paralarını kapmaya, kılık değiştirmeye dek, şeytani bir nice fikre haiz olan Kumarcı Bahattin, sadece Edirne ve civarında değil Kostantiniyye’nin batakhanelerinde de boy göstermişti. Hatta bir ara ortalıktan kaybolmuş, geri döndüğünde ta Frengistan’daki namlı Monte Carlo kumarhanelerine gittiği, orada Monako vilayetinin prenslerinden birini dolandırmaya kalkışınca tüm parasına el konulup memleketten kovulduğu rivayet edilmişti. Doğma büyüme Edirneliydi ancak her daim Kostantiniyye’ye has, anlaşılır bir aksanı vardı.

En son Yunan Ordusuna kendisini bir silah tüccarı gibi tanıtmış, Osmanlı’nın elden düşme, eski silahlarını satacağını vaat etmişti. Kendi uyruklarındaki komitacıları silah-

landırmak için bunu fırsat sayan kumandan, Bahattin'in teklifini duyar duymaz kabul etmişti.

Bahattin, sandıkları garnizon komutanına teslim ettikten sonra göstermelik olarak açtığı bir sandıktan çıkan Martini tüfekleri ve fişeklikler dolusu cephaneyi sergilemiş, yüklü miktarda parayı teslim aldıktan sonra savuşup gitmişti. İlk başta kumandan bu alışverişten memnun kalarak, silahları teslim etmek üzere Meriç boylarının azılı Yunan komitacılarına haber salmıştı. Ancak sonradan fark etmişlerdi ki teslim edilen silahlar gerçekten "eski" silahlardı. İpten kazıktan kurtulma cümle komitacının iştahla açtıkları sandıklardan, kimbilir hangi depodan araklanmış, hangi cephanelerin hurdalığından getirilme yeniçerilik zamanlarından kalma piştovlar ve paslı kılıçlar çıkınca askerlerle komitacıların arasında muazzam bir arbede yaşanmıştı.

Askerler kumandanın emriyle çelimsiz tipli, ince bıyıklı eşkalini bildikleri sahtekâr tüccarın peşine düşmüşlerdi. Bahattin, pastaneleri ve batı tarzı lokantalarıyla, birahaneleriyle ünlü Karaağaç semtinin dışında, sınıra yakın bağların bostanların arasında sınır kolcularına yakalanmış, askerlere teslim edilmek suretiyle yakayı ele vermişti. Karaağaç karakolunda kim olduğuna bakılmış, Türk komiserin gevrek gevrek gülerek anlattığı vukuatlarının ardından alelacele idamına karar verilmişti.

İşte şimdi Kumarcı Bahattin, o dönemlerde Zindanalı mahallesinde Yunanlıların geçici olarak işgal ettiği, Sultan Aziz devrinden beri kapalı duran asırlık Osmanlı zindanının olduğu yere götürülüyordu. O gecenin diğer idamlıklarıyla birlikte sabaha karşı kurşuna dizilecek, sonra da zindanların ardındaki bostanlığa taşsız, cenazesiz gömülecekti. Komitacılığın ve eşkıyalığın önü alınamadığından, o dönemde ağır suçlar işleyen kişilerin ve şehirde olay çıkarabilecek çıkıntı tiplerin en ufak bir vukuatlarında aynı mez-

hepten olsalar bile gözlerinin yaşına bakılmazdı. O yüzden de her sabaha karşı birkaç kişi bu şekilde idam olunurdu.

Bahattin, zindana gelir gelmez zincirleri çözüldükten sonra soğuk ve kasvetli merdivenleri indirildi, koca koca sütunların dikilip paslı hücre kapılarının sıralandığı bir dehlize gelişigüzel bırakıldı. Duvarlarda yanmakta olan kandillerin titrek ışığına gözleri alışınca, kapının yakınında kendisi dışında dört kişinin daha olduğunu gördü. Selamına sadece sade giyimli, kahveci önlüğü takmış ihtiyar bir adam ve köylü kılıklı gençten bir delikanlı karşılık verirken, öbür ikisi mezhepleri mucibince başlarını hafiften eğerek geleni selamladılar. Bahattin, içlerinden sadece ikisini tanıyordu. Birini yakından diğerini uzaktan. Yakından tanıdığı, şehrin Rumlarından olan, kasa hırsızlığıyla ünlü İspiro idi. İstanbul'da doğmuş ancak bir müddet Kefalonya'ya gidip gelmişti, oralılara has bir aksanla konuşurdu. Öteki ise şehrin eski kabadaylarından olduğu söylenen, hakikaten de bir dönemler kaldırım itleriyle sürtmüşlüğü vaki olan, ihtiyar kahveci Nedim Aga'ydı.

İspiro, Bahattin'i görünce onu bir köşeye çekti:

“Vay! Kumarci! Sonunda paçayı ele verdin demek?”

“İspiro, seni de mi gözden çıkardılar imanım? Demedin mi ben de sizdenim diye?”

“Bu gece tek faka basan sen değilsin vre! Kumandanın kızının evine girmisim, ne bileyim? Yakalanınza dedim aynı mezhepteniz diye ama dinlemediler. Sabaha kursuna dizip arkadaki bostana gömezeklermiş bizi!”

“Kaderin çok kahteliğini gördüm ama yalan yok bu geceki kadar değildi. Vademiz buraya kadarmış. Bunların suçu ne peki? Ahbapların mı yordakçılarını mı?”

“Ohi, bir alakam yok onlarla. Zaten ikisini tanımam. Gens olan Süleyman. Avarızlı. Karisini kitir kitir doğramış, güya karisinin tokmakçisi olan sehirlili bir zenginine pesine

düsmüs ya, sehre gelinze yaka pasa tutmuslar. Ihtiyar olani tanirsin Tahmis'te kahvesi var hani eski kabadayi. Kahvezi Nedim Aga.”

“Nedim Aga son vukuatını işleyip tövbe ettiğinde Sultan Hamit tahta yeni çıkmıştı. Kahve dışında bir yerde görmedim, ne vukuatı olmuş ki?”

“Meydanda askerlerle takismis. Eski toprak, haddini bilememis. Yasli masli demeden onu da atmislar buraya!”

“Bu gece zindan amma bereketliymiş! Ya şu gözleri kanlı kanlı bakan, nemrut suratlı olan kim? Kıyafetine baksan Frenk ama tipi dağlıya benzer!”

“O mu? Lofçalı Apostol. Bulgar komitacılar. Tane Nikolov'un adamlarından. Sinirda kilik değiştirmiş geserken yakalamislar! Sebebini söylemedi. Gaddar kere gaddar diye duymusluğum var. Tam Nedim Aga bir seyler anlatıyordu, sesler duyulunza sesini kesti. Sükût durasin! Endakisi?”

Bahattin, içeriye tekrar bir bakış attıktan sonra olduğu yere çömeldi. Geçmiş hayatının kendince muhasebesini yapacağı sırada birdenbire Kahveci Nedim kendilerine işmar edip sessizce yanına çağırınca, diğerleri gibi merakla yanına yanaştı. Nedim Aga, tömbeki dumanından harap olmuş ciğerlerinin el verdiği ölçüde nefes alarak, hırıltıyla alelacele bir şeyler anlatmaya başlamıştı. İdamlıkların her biri yapacak başka bir iş olmadığından tüm dikkatlerini ona vermişler, sanki vaaz dinliyormuşçasına kulak kesilmişlerdi.

Kahveci Nedim'in anlattığına göre, gençliğinde define hevesinden ötürü o tarihlerde kullanılmayan zindana arkadaşlarıyla gelmiş, zindandaki bir geçitten geçerek uzun bir dehlize çıkmış, sonra da kendisi bir şekilde bu dehlizin dışarıyla bağlantısını bulmuştu. Apostol bunu duyar duymaz doğruluğuna kani olmadan adamın yakasına yapıştığında diğerleri korkudan araya girmek şöyle dursun ses etmeye

bile çekinmişlerdi. Ama Nedim Aga'nın yalan söylemediğine onlar da emin olmuştu. Zira Nedim'in suratında hayati bir sırta sahip olanlara has müstehzi bir sırıtış vardı. Çünkü Nedim hem fitratından hem de ilerlemiş yaşından dolayı abuk sabuk şeyler söyleyerek insanları sinirlendirmekten, morallerini bozmaktan pek hoşlanırdı. Yoksa kolay kolay "Acaba beni de öldürürler mi?" diye düşünmeden bunca idamlıklara hayatlarını kurtarabilecek dehlizin sırrından bahseder miydi?

Adam gayet sakin bir şekilde nasıl olsa öleceğini, eğer onlar önce vurulursa kendisinin sağ kalıp kurtulabileceğini, eğer hepsi aynı anda kurşuna dizilirse zaten ölmüş olacağını söyledi. Bir ayağı çukurdaydı, kurşuna dizilmese bile öksürükten giderdi. Dediğine göre gizli dehlizi kendisi dışında hiçbiri bulamazdı, sağ kalma şansını artırmak için bu riski göze almaya hazırды. Apostol'un tehdidinden de pek etkilenmiş benzemiyordu.

O anda Bahattin'in kafasındaki tilkiler harekete geçmiş, tünelin yerini öğrenmek için herkesin birbiriyle eşleşip zar atmasını istemişti. Bileğinin hakkıyla kazanan, ihtiyardan tünelin yerini öğrenecekti. Bahattin her nasılsa üzerinde saklayabildiği aşık kemiğinden iki zarı yeğinin zulasından çıkardı ve cıvasız zar olduğunu kanıtlamak amacıyla birkaç kez yere fırlattı. Her seferinde farklı sayıların gelmesiyle diğerlerinin itimadını kazanınca, Bahattin'in önerisi üzerinde anlaşmış, herhangi bir hile yapmayacaklarına ve sonuca razı olacaklarına dair yemin etmişlerdi. Oyunu kazanan sırta sahip olacaktı, böylece kaçma sırrı adil bir şekilde iki kişi arasında kalacak, topluca götürülmedikleri takdirde kalanlar rahatlıkla firar edebilecekti.

Ancak her birinin bilmediği tek nokta, Bahattin'in zar tutmada kendine göre bir teknik geliştirmesiydi. Üzerindeki çıkıntılarla ve fark edilemeyecek çiziklerle kendince bir

dümen kurmuş, bu şekilde cıvalı olmayan zarlarla da birçok usta kumarbazı kafalayıp istediği sayıyı atmasına olanak sağlayan, elinin hareketleriyle de bağlantılı mükemmel bir zar atma hilesi biliyordu. Bu yüzden sıradan biri için alelade görünen ve cıvalı olmadığına emin oldukları zarlar, Bahattin'in elinde düşüş geldikçe kimse kolay kolay itiraz edememişti. Bahattin tatlı diliyle her birini teskin etmiş, ağızlarından girip burunlarından çıkmıştı. Onun sanatının mühim bir kısmı da bu ikna ve hitabet yeteneği değil miydi zaten? Şans eseri bu tüneli bilen Nedim Aga ile aynı gece yakalanmışlardı. Şansını kullanabilen elbette firara da muvaffak olacaktı.

Bahattin, zindanın bir köşesine çekilip ihtiyardan dehlizin yerini duyar duymaz diğerlerinin yanına gidip sırrı öğrendiğini ve hep birlikte kaçabileceklerini söyleyince ihtiyar yaygarayı basmış, öteki idamlıkların üzerine yürümüştü. Bahattin'in kafasındaki oyuna göre, zaten kendisini diğer idamlıkların zorla konuşturacağını bildiği için sırrı paylaşıp kendini garantiye alacaktı. Aynı zamanda da ölümden kurtulacaktı. Böylece bir zarar almadan firar edebileceklerdi. Nedim Aga'nın insan asabına zarar karakterinden ötürü en başta bundan bahsetmemişti, çünkü o zaman da Nedim Aga yine inat ederek ölümü pahasına da olsa dehlizin yerini söylemekten vazgeçebilirdi. Bu nedenle Nedim Aga insanların asabını bozmak için dehlizin yerini bir kişiye söylemekte bir zarar görmemişti, hatta bu hoşuna da gitmişti. Bu tıpkı torunlarına masal anlatan ninenin masalın en meraklandırıcı kısmını sevdiği torununun kulağına söyleyip diğer torunlarını kızdırmaktan hoşlanmasına benziyordu.

Apostol Kahveci Nedim'in gırtlığına yapışınca ihtiyar kahveci, sanki son anda hatırlamış gibi dehlizin içinde korkutucu, bilinmeyen bir tehlikenin onları beklediğini söylemişti. Tünelin ikiye ayrıldığını, kendisi başka bir yöne sapıp

kurtulmuşken arkadaşlarının başka bir yöne saptığını ve sağ çıkamadıklarını nefesinin el verdiği ölçüde anlatmıştı. Apostol, ihtiyarın ölüm korkusuyla yalan söylediğine kanaat getirerek bir anda ihtiyarın boğazını sıkarak nefesini kesmişti. Zindandan firar etmelerine engel olmasın diye, kendi can korkularından ötürü ihtiyarın tavuk gibi gırtlaklanmasına hiçbiri ses etmemiş, bu meşum infaz bilakis her birinin işine gelmişti. Bahattin ile İspiro, Nedim Aga'yı tanıdıklarından, onun sırrını kaptırmaktan ötürü asabiyete kapılıp firar ederken askerleri çağırmasından korkmuşlardı, bunu yapabilecek tyneteydi. Yanlarında götürseler bile Nedim Aga'nın sırf kendi de ölecek olmasına rağmen ispiyonculuk yapabilecek olması ihtimalini aralarında söyleşmeye gerek bile duymadan kendi kafalarında az çok tartmışlardı. Apostol'un öldürme nedeni ise aslında tamamen sinirseldi, uzunca bir süre komitacı hayatı geçirdiğinden adam canına zerre kıymet vermez, bakışlarını sevmediği birini bile tavuk gibi kesebilirdi. Nedim Aga'nın canını sıkması öldürülmesi için yeter de artar sebebi. Zavallı Süleyman ise buçuk akıyla Apostol'un kahveciyi bir hamlede boğarak öldürmesine diğerlerinin de ses çıkarmadığını görünce kendi canından da olacağından korkarak sus pus olmuş hatta tasdik eder gibi saf saf sırtmıştı...

İhtiyarın tarif ettiği gizli dehliz kapağını ararlarken, İspiro bazı şehirlerde Bizans saltanatından kalma dehlizlerin ve zindanların varlığından, Kostantiniyye'deki Binbirdirek Sarnıcı'nda da bir girişi olduğundan bahsetmişti. Ancak çok kez kaçak durumuna düştüklerinden Edirne'nin her türlü gizli köşesini bildikleri halde ne İspiro ne de Bahattin bu şekilde bir dehlizin olup olmadığını bildiklerinden, huyu olmasa da Nedim Aga'nın giderayak kendilerine bir kazık attığından şüphelenmeye başlamışlardı.

Alelacele tahtalarla kapatılmış, üstüne paslı demir parmaklıklar, zincirler atılmış bir köşede aradıkları geçidi bulunca kandillerden dördünü yanlarına alarak dehlize girmişlerdi. Taş merdivenlerden inerek örülü duvarları yosun tutmuş, zemininde paslı zincirler, demir çiviler ve kemik parçaları bulunan korkutucu bir dehlizde bulmuşlardı kendilerini. Önlerinde dipsiz bir kuyuyu andıran dehliz uzanıyor, dehlizin derinliklerinden insan fısıltısına benzer rüzgâr uğultuları geliyordu.

Gecenin bu saatinde tövbe billah böyle bir yere kendi ayaklarıyla inebilecek cesaret hiçbirinde yoktu, her biri batıl inançların, efsanelerin kanlı canlı anlatıldığı, yaşandığı Balkan coğrafyasından gelme insanlardı. Ancak idamın ve ölümün soğukluğu her türlü bilinmezlik korkusundan ağır basmıştı. Yunan askerlerine yakalanmadan bir an önce buldukları bu acayip yerden kaçabilmek için ağızlarında besmelelerle, kyrie eleison dualarıyla küf kokulu dehlizin karanlıklarına dalmışlardı.

Kadimden kalma duvarların üzerinde türlü çeşit küfler ve mantarlar peyda olmuş, kandil ışığında duvarlara zincirlenmiş iskeletlerin tuhaf bir şekilde adeta ılıdacağı zindanda, ayak seslerinden ve arada bir altlarından çıtırtıları yükselen sıçan ve insan kemiklerinden başka bir ses yoktu ancak uzaktan uzağa bir uğultuyu az çok işitiyorlardı. Kemerli geçitlerin tepelerinde atlas yorgan misali örülmüş ağlarının saltanatlarında tüm haşmetleriyle süt beyazı rengi asırlık örümcekler, kurukafaların ağzından girip gözünden çıkan çıyanlar ve sair haşerat haricinde zerre canlılık emaresi yoktu ki koca dehliz baştan başa ölülerin hükmü altındaydı. Kandillerinin kör ışığında arada bir duvara dayanmış, boyaları çoktan dökülmüş kalkan parçalarına, paslı hançerlere ve eğri büğrü kılıçlara denk geliyorlar, Rum padişahının kadimden kalma çerilerinin miğferli kafataslarına

sanki bir anda canlanıp üzerlerine varacakmış nazarıyla bakıyorlar, ürperiyorlardı.

Avarızlı Süleyman, 93 Harbi'nden sonra Edirne köylerinde zuhur eden Rumeli göçmenlere has bir ağızla:

“Abe burası değliz midır, kabristan mıdır? Bizım oranın İristiyan küylerindeki gavur kabristanlarına benzer...”

Bir anda Lofçalı Apostol hırlar gibi, Makedonya Bulgarlarının ağzını andıran bir söyleyişle Avarızlı'nın sözünü kestti:

“Yetişir be kızan! Uğursuz uğursuz konuşup sıkmayasın canımızı! Burası zindan, elbette iskelet olacak, kurikafa olacak...”

Dehlizin firarileri, her ne kadar iyi kötü bir inanışa sahip olduklarından dolayı buldukları yerden korkmaktaysalar da Apostol diğerlerinden daha fazla korkmaktaydı. Ne hortlakları bilseler de kuşaklardır şehirde yaşayagelmiş Bahattin ile İspiro'nun ne de Rumeli köylerinin hortlaklı cadılı söylencelerine ancak dedesinin hikâyeleriyle aşinalığı bulunan Süleyman'ın endişesi, Bulgaristan'ın dağlık köylerinden gelme upirlere vroloklara aşına sayılan dağlı Apostol'un korkusuyla kıyaslanabilirdi. Diğerleri birkaç duayla dehlizin getirdiği korku halini savuşturmuşken, Apostol kabil olsa İncil'den ayetler okuyarak yola devam edecekti.

Kemerli dehlizin sağa sapan bir dönemecinden geçtiklerinde açık duran koca ejder ağızları misali iki ayrı yöne bakan başka dehliz girişlerine denk geldiklerinde, her biri kendi dillerinde talihlerine küfrettiler. Nedim Aga'nın gide-rayak söylediği sözler akıllarına üşüşmüştü. Acaba doğru geçidi bulamazlarsa sonları Nedim Aga'nın define arayan arkadaşları gibi mi olacaktı?

Bahattin'in şeytanla aşık atar akılı burada da devreye girmişti. Dediğine göre herhangi bir geçitten ilerleyecekler, ancak herhangi bir tuzak emaresi ya da yarım asır kadar önce

yolu buraya düşen Nedim Aga'nın arkadaşlarının cesetlerinden kalanları görürlerse geri dönüp ucunda çıkış olan dehlize sapacaklardı. Tuzakların olup olmadığını Apostol görebilirdi zira hem komitacı olduğu için bomba düzeneği kurmaktan sahte çukur kazmaya bir nice tuzak şekli bilirdi hem de eşkıyalar hazinelerini gömmek için yanlarında tuzak ustası taşıya taşıya tuzaklı hazine hazırlamayı öğrenmiş olurlardı. Elli senelik cesetleri ise Bizans çerilerinin asırlık kemiklerinden ayırt edebileceklerine her biri kaniydi.

Böylece sağ taraftaki dehlize saparak dikkatle ilerlemeye koyulmuşlardı. Apostol, tuzak olup olmadığını anlamak için kâh ileriye toz toprak serpiyor kâh kemik parçası atıyor, duvarlarda tuzaklar için bırakılabilecek olası işaretlere bakınıyordu. Biraz daha ilerlemelerinin ardından uzaktan uzağa çift kanatlı, büyükçe bir kapı görünce olası tuzakların olup olmadığını kurcalamayı bırakıp kapının önüne yürümüşlerdi.

Asırlık ahşap kapının üzerine tunçtan yapılma iki adet büyük haç çakılmıştı. Pirinç halkalardan sarkan paslı zincir parçaları ve kapının hemen yanında duvara dayanmış paslı baltalar ve birkaç adet kazma kürek buraya daha önceden birilerinin geldiğinin alametiydi. Hiçbiri tek söz söylemesine rağmen hepsi de adeta sözleşmişçesine bunların elli küsur yıl önce zindana gelen Nedim Aga'nın arkadaşlarından kalanlar olduğuna emin gibiydiler.

Kapı kemerinin üzerine çakılı mermer levhaya Yunan keferesinin lisanında bazı yazılar kazınmıştı. İçlerinden Yunan lisanını tek bilen ve çocukluğunda kısa bir süreliğine kilise okuluna gidip firar etmişliği bulunduğu yazıyı da şöyle böyle okuyabilen İspiro, kimseden bir söz işitmeden gözlerini kısarak mermer levhaya bakıp, arada bir duraksayarak yazıyı okumaya başladı:

“Kripti... Niketas... Ba... Ba-tor... tou Pa... Patzinak...

Froua... tou Basileos... Alexios Komnenos, 1105... İmparator Alexios Komnenos'un Muhafızı Patzinak Niketas Bator'un Mezarı... Bunlar yazılmış. Galiba Bizans askerlerinin kumandanı? Ama Niketas dışında öteki isimler bizim isimlere benzemez, belkim sonradan vaftiz olmuştur?"

Apostol kumandan mezarının çift kanatlı kapısını göstererek söylendi:

"Ben Bulgarya dağlarında çok Urum türbesi, mezarı gördüm. Hiçbiri benzemezdi buna. Burada başka şey vardır be more! Hoşuma hiç gitmeyi!"

Kumarıcı Bahattin, tehlikeye atılmaktan çekinmez kumarbaz damarı kabarınca, duvara dayalı paslı baltalardan birini kaparak vücudundan beklenmeyecek bir çeviklikle –ki bileğine güvenmeyi yine bu haytalık yollarında öğrenmişti– tahta kapıya fırlatarak kapının kanatlarını ardına kadar açmıştı. Burunlarına çarparak her birisinin midesini kaldıran küf kokusuna rağmen, kandillerinin kör ışığında ortaya çıkan mahzeni görmeye çalıştılar. İçeride seçebildikleri kadarıyla belli belirsiz bir taş masa ve duvarlara dayalı duran birkaç tahta sıra üzerine dizilmiş, sönmüş vaziyette büyük büyük mumlar vardı.

Mahzenin çıkışa açılmadığı aşikârdı ancak her birisi merak denen şeytanın pençesine düşmüştü bir kere. Mumları yakarak etrafı kolaçan etmek için her birini şeytan dürtülse de olası bir tuzağa düşme düşüncesi ya da daha karanlık ve bilinmeyen şeylere karşı duyulan korku bunu yapmalarını ilk elde engelliyordu. Normalde bu tür bir harabeye denk gelse define bulma umuduyla her yeri delik deşik etmekten çekinmeyecek Avarızlı Süleyman bile korkuyla ürpererek burasının çıkış olmadığını, Nedim Aga'nın ahbabları gibi ölüp gitmekten çekindiğini belirtmişti. İspiro ile Apostol, itikatları gereği mezar açmanın uğursuzluğu bir yana, daha önce bir emsaline, nüvesine rastlamadıkları bu tür bir yere

öyle ellerini kollarını sallayarak girmek bir yana dursun, en ufak bir ses duysalar çılgık çılgıka kaçacak hale gelmişlerdi.

Kumarıcı Bahattin'in aklından geçen şeytanlıklar ve hileler ise onu bambaşka düşünmeye sevk ediyordu. Paranın kokusunu nerede duysa tanıyan ve de peşine düşmekten çekinmeyen Bahattin, tuhaf bir şekilde karanlığın örtüsü altına gizlenmiş bir şeylerin olduğunu hissetmekteydi. Hislelerinden de öte, kadim halkların bu tür bir mezar yerinin kokusunu kullanarak define sakladıkları da akla gelmeyecek bir şey değildi. Üstelik Bahattin'in bir dönemler definecilik işine de merak saldığı olmuş ama girdiği türbe ve dehliz sayısı bulduğu definelere değmeyince zararına bir iş sayarak uzun süre önce bırakmıştı. İçeride işlerine yarayabilecek şeyler olabileceğine dikkat çekmiş, kaçak durumuna düşecekleri için buradan cepleri dolu ayrılırlar ise istedikleri yere kolayca kaçabileceklerini söylemişti.

İspiro, eskinin Bizans papazlarının kendilerine has korunma tılsımları bildiğinden bahsederek, çeşitli tehlikelerinden dem vurmıştu. Kabre girmeye çalışırken elleri ve ayakları tersine dönerek ölmüş mezar hırsızlarından definelerin başını tutan cinlerle perilere bir nice mevzuyu kandillerin kör ışığında korka korka anlatmış, her birisinin yüreğindeki korku kökleşmişken Bahattin'in hırsı her şeye galip gelmişti. Burasının mezar falan olmadığını, define saklamak için kasten bu hale sokulmuş bir yer olduğunu yineleyerek içeriye girip mumları tek tek yakacağını, eğer içeride bir tuzak varsa kendisinin bulacağını, şayet define bulursa yarısının kendisinin hissesine düşeceğini söylemişti.

Bahattin'in varlığı meçhul hazineye dair ortaya attığı bu hisse mevzusu her birinin içindeki altın hırsımı körüklemiş, "Ya çıkarsa..." diyerek hisselerini Bahattin denen kumarbaza kaptırmamak için ellerindeki kandillerle mumlara koşturarak tuzağın, tılsımların varlığını unutup her birini yakmaya başlamışlardı.

Üstlerindeki tortuya ve pislige rağmen mumlar yanmaya başlayınca o geceden karanlık mahzen bir anda ışığa kesmişti. Her bir şey gözlerinin önüne dökülmüştü. Kapının tam karşısına denk gelen duvarda büyükçe bir sunak taşı vardı ki üzerine ışıllı, altından orta boy bir sunak haçı konulmuş, üstü güvelerce kemirilmiş bir çul parçasıyla yarım ağız örtülmüştü. Sunağın dibine orta boy bir küp bırakılmıştı ki ağzına kadar kırk türlü yerden gelme çeşit çeşit altın ve gümüşlerle doluydu.

Bununla birlikte hiçbirisi bu ihtişamlı hazineyi doya doya seyretememişti zira her birisinin kanını donduracak başka şeyler de görmüşlerdi. Yerde dört adet kuru kadavra ya dönmüş iskelet vardı ki üzerlerindeki elbiseler eskimişse de henüz paramparça olmamıştı. Edirne'nin o döneme göre elli sene evvelki ahalisine ait olan, göçmenlerin mahalli özelliklerini taşımadığından Edirne işi olduğu apaçık bulunan giysilerden ötürü bunların Nedim Aga'nın dehlize girip sağ çıkamayan ahbabları olduğunu anlamışlardı. Ancak bu cesetlerden daha korkunç ve insanın aklını kaçırtacak başka bir şey vardı.

Kandillerin zayıf ışığında belli belirsiz görüp masa zannettikleri, üzerine Rum padişahı zamanının töresince çarımıklar ve Yunan lisanında dualar nakşedilmiş, iki insan boyuna müteceviz uzunlukta, kapaksız bir lahit idi. Lahdin içinde o zamana kadar hiçbirisinin görmediği, ancak korkulu halk hikâyelerinde işitebilecekleri bir heyula yatmaktaydı. Asırlar önce ölüp gitmiş, kapı üzerindeki levhada ismi yazılı, dehlizde kendilerinden geriye kemikleri kalmış Bizans askerlerinin kumandanı olduğunu düşündükleri bir erkek cenazesiydi bu. Giyinişi ve görünüşü oldukça acayıpti.

Kumandanın üzerine gümüş gibi parlayan demirden pullarla örülmüş bir zırh giydirilmişti ki dizlerine kadar uzanmaktaydı. Belinde altından bitki işlemeleriyle süslü de-

miriden plakalar çakılı bir kemer, kemere sokulu vaziyette sapı kemikten kabzası işlemeli bir kama, kemerin sol yanına asılı ucu eğik, kabzası ve kını bronz süslemelere sahip uzun bir kılıç vardı. Ayaklarında deriden mamul çizmeler, kollarında ve dizlerinde üzerinde altın süslemeler bulunan demirden kolçaklar ve dizçekler vardı. Bu eşyaların hiçbirinin ne tozlanmış nede pas tutmuş olması her birinin acayibine gitmişti.

Lahdin içinde mevtanın sağ yanında üstü işlemlerle süslü öküz boynuzundan bir cins boru, mevtanın solunda ise üstüne bitki işlemleri nakşedilmiş demirden bir miğfer ve sapı altın süslemeli bir kamçı duruyordu. Ayaklarının dibinde sapı kemikten, çift bükümlü, kirişsiz bir yay ve ucu yassı demirden birkaç ok bulunuyordu. Mevtanın sağ elinin yüzük parmağında kemikten mamul, üstünde kehribar süs bulunan bir cins yüzük, boynunda ise kolye niyetine takılmış altından bir sikke vardı.

Lakin mahzene giren firarileri korkutan bunlar değildi. Mevtanın sıırım misali bedeni, bir kısmı örülmüş ve birkaç adet kemikten, altından boncuklarla süslenmiş, omuzlarını da aşmış neredeyse sırtına dek geldiğini tahmin ettikleri kumral saçları başlı başına bir gariplikti. Ancak kirden karmış uzun tırnakları, çürümeden yatmakta olan ve üzerinde zerre toz toprak görünmeyen cesedi, adeta canlı gibi duran yüzü ve dudaklarının kenarından çenesine doğru inen kama gibi sivri köpek dişleri her birini korkudan oldukları yere mihlamaya yetmişti. Karşılarında hikâyelerde, efsanelerde duydukları cazuların, hortlakların, upirlerin tanımına uyan bir heyula uzanmış yatmaktaydı ve onlar nerede olduğu belirsiz bir dehlizde o “şey” ile baş başaydılar.

Apostol ve İspiro vampire benzeyen mevtayı görür görmez, altınları falan unutup sunağın önüne diz çökerek duaya başlamışlardı. Avarızlı Süleyman, kabil olsa namaz

kılmaya başlayacaktı lakin kıblenin yönünü kestiremediğinden olduğu yere çökerek bildiği duaları okumaya başladı. Bahattin de korkmaktaydı ancak diğerleri gibi hareket etmek yerine durup cesedi incelemeye başlamıştı. Dua etmeye yüzü yok denebilirdi ancak dua etmek yerine mevtayı incelemesinin altında başka bir şey vardı. Mevtanın mermerden soğuk ellerine ve yüzüne dokunmuş, tek bir toz bile konmadığını görerek hayrete düşmüştü.

Önce Süleyman, ardından Bahattin'in ayak seslerinden işkillenerek sunak önünde dua etmeyi bırakıp Bahattin'i seyretmeye başlayan Apostol ile İspiro, Bahattin'in mevtayı kurcalamasından fazlasıyla rahatsız olmuşlardı. En son Bahattin, ölünün göğsüne sertçe vurunca, zaten korkudan sinirleri harap olmuş Apostol, o Balkanların koca eşkıyası, sayısız canın vebalini taşıyan koca elleriyle Bahattin'i yakasından tutup duvara çarpmıştı.

Bahattin'in can havliyle: "Buldum! Buldum! Vallahi bil-lahi bu mevta, bildiğimiz mevtadır!" diye çırpınmaya başlayınca olduğu yere bırakmıştı. İspiro, Apostol'dan çekine çekine Bahattin'e sordu:

"Nedir ya?"

"Bilmesek, biliyoruz demem herhalde! İlk ben de sizin gibi yedim bu numeroyu ama sonradan çakozladım. Bu bildiğimiz mevta."

"Vre biz de bostan korkuluğu demedik, biz de biliriz mevtadır ama dislerini, tirnaklarını gördün? Ne istir bu?"

"Tahnitlemişler cesedi İspiro. Bak nasıl unutmuşum o mevzuyu? Ben seneler evvel definecilik işleri de yapıyordum. O zamanlar Sultan Hamid tahtta daha. O ara Darülfünun talebelerinden biri vardı, Galata'da Andon'un Yeri'ne gidip gelirdi. Bir gün sarhoş kafayla bu ağzından bir mevzu kaçırdı, güya okulda Fatih Han devrinden kalma bir vesika bulmuş, Fatih'in bir hazine ile gömüldüğü yazıyormuş.

Ben öyle hemen girmem tabi meseleye. Ağzını aradım içkiyi verdikçe açıldı bu. Fatih'in definesini arıyormuş birkaç hoca. Ama yerini kestiremiyorlarmış. Türbesinden şüpheleniyorlarmış ama koca padişah türbesine girip nasıl define arayacaklarını bilmediklerinden –ki izin almaya kalksalar defineden de olurlar– çaresiz kalmışlar vazgeçmişler. Ben bunu öğrenince tabi hemen bir dümen düşünmeye başladım. O ara şanssıma, Fatih Han'ın türbesinin bulunduğu mahallede su baskını olmuştu, caminin civarı sular altındaydı. Sabahtan çıktım akşama dek kahve kahve dolandım, Sultan Mehmed Han'ın rüyama girdiğini, mezarında huzurunun bozulduğunu falan söyledim. Şehirde dedikodu çıktı ta Yıldız'a kadar gitti! Bu sırada ben de caminin imamına yanaştım, gelip giden olursa ben de işlere yardım ederim sevaptır diye. İki gün sonra birkaç tulumbacı ile saraydan birileri geldi mezara girilecek dediler ben de adamlarlayım hesapta camiinin işlerine yardım ediyorum ya. Fatih Han'ın sandukasını kaldırdılar bir kapak çıktı. Açtık kapağı bir bakık taştan merdivenler. Aşağıya indik. Orası evvelden kili-seymiş, orası ise dehliz kısmıymış. Bir mahzene vardık ki taştan bir lahdin üzerinde Fatih Han'ın naaşı duruyordu! Korkudan yüreğimiz ağzımıza geldi. Aynı canlı gibi duruyor. Meğerse tahnitlenmişler yani mumyalama diyorlar, bazı saltanat üyeleri bu şekilde gömülebiliyormuş. Öyle dediler. Ceset zarar görmemişti. Üzerinde çürüme emaresi bile yoktu. Sonra zaten hazine falan da bulamadım ya neyse. Bu mevtayı kasten böyle koymuşlar bana sorarsanız. Gelen geçen korksun hazineye ilişmesin diye. Ama yapan hakiki sanatkârmış, dişleri gerçek gibi. O kadar inandırıcı ki bunu gören geri kaçır diye hazineyi gömmeye bile tenezzül etmişler baksanıza!”

“Madem gersek değil, bu adamlar niye ölmüş vre? Hepsinin mi ölüm vakti gelmiş?”

“Be İspiro anlasana! Bunu yapan usta tam sanatkâr, işini bilen birisi. Bunu kırk senelik hocaya göstersen hakiki sanır da besmeleyi bile şaşırır! Siz bile korkudan ne hallere düştünüz. Bu bitirim Kahveci Nedim’in kaldırım kopuğu cahil arkadaşları ne bilir tahniti, mumyayı? Bunu böyle görünce hakiki hortlak sanıp sekte-i kalpten ölüp gitmiştir hepsi!”

“Cesedin üstünde toz yok, onu da de bakalım?”

“Onu ben de anlayamadım. Muhtemelen unutulmuş bir meslek sırrı. Keza demirlerin paslanmaması da garip olmakla birlikte o da bence unutulmuş bir zanaat. Artık bunu öğrendiğinize göre altınları alıp buradan çıkabiliriz!”

“Oriste Kumarzi! Ama altınları burada hemen pay edip öyle sikazayız.”

Apostol, onların bu rahat konuşmalarını görerek hazine küpüne elini daldırıp avcuna gelen gümüşlerle altınlara baktı. O anda derinden gelen bir hırıltı sesi yeniden her birini olduğu yere mıhlamıştı. Süleyman’ın titreyen parmağıyla lahdi işaret etmesi üzerine hepsi lahde baktı. Mevtanın ayakları hafiften hareket ediyor, koca turnaklı parmakları oynuyordu. Gözlerini ovuşturup tekrar tekrar mevtaya bakılırsa da en az kendileri kadar gerçek mevta hareketlerini sürdürüyordu. Mevta gözlerini açınca, onun cehennem kızılı koca gözlerini görür görmez her biri gözlerini yumarak oldukları yerde hiç kıpırdamadan kaldılar. Koca koca adamlar neredeyse altlarına edeceklerdi.

Hortlak bir anda lahdinden fırlayarak tüm haşmetiyle karşılına dikilmişti. Her birine tepeden bakan bu eskinin savaçsı yeninin hortlağı, esatiri zamanlardan asri dönemlere intikal etmiş ecinni, kocaman açılmış kızıl gözleriyle her birini kötü bakışlarla süzüyordu. Mahzenin çift kanatlı kapısı kendiliğinden gürültüyle örtülmüştü.

Bahattin, ilk defa böylesine dehşetli bir hadiseye tanıklık ediyordu. Belki günahlarının bedelini bu hortlak ödetecek-

ti? Hortlak, onlara bakınarak bozuk bir Yunanca ile bir şeyler söyledi. İspiro kekeleyerek ona karşılık verdi. Hortlak bir şeyler daha söyleyince İspiro ötekilere dönüp titremesini engellemeye çalışarak:

“Galibam Yunan değil...”

Bahattin sinirlerine hakim olamayarak haykırdı:

“Heyula gibi hortlak önümüzü kesmiş, sen sora sora adamın soyunu sopunu mu sordun?”

“Ohi vre! Adam siz İmparator’un askerleri misiniz diye sordu. Ama sivesi sok bozuk. Dahasi ben ne Yunan’da ne burada böyle Yunani lisan duymadım. Ona İmparator tebaasından olmadığımızı söyleyip asıl kendisinin kim olduğunu sordum?”

“Ne dedi?”

“Pesenek mi bazanak mı oradan gelmemiş. Grek lisanını pek iyi bilmediğini söyledi. Aslında ben bile zor anladım!”

Hortlak, Bahattin’in dibine gelerek yüzüne dik dik bakarak yine konuştu ancak bu sefer Kırım’dan gelme Tatarların aksanına benzeyen Türkî lisanında konuşmuştu:

“Sennin tilnin bizim tile kop uşşay. (Senin dilin bizim dilimize çok benziyor)”

Bahattin:

“Bizim Tatar göçmenlerin kocaları, dedeleri gibi konuşur. Bizim mahalleye gelmişlikleri vardı kulak aşinalığım vardır. Anlarınız herhalde?”

Bahattin’in sanatının inceliği, karşısındaki kişinin kurnaz olduğunu iddia etmesine dayanır, bu zayıflık üzerinden insanları kandırırdı ama ilk kez insan harici bir varlıkla karşılaşmış onun da doğrudan öldürmek yerine konuştuğunu görünce bir zayıf noktasını bulabileceğini düşünmeye başlamıştı. Belki ağzından laf alırım umuduyla:

“Senin ölmenin ardından çok zaman geçti. Ne imparator

kaldı ne Rum padişahlığı. Sen bizim lisanı, Rum dilinden iyi bilirsin? Aslın nedir, meramın nedir?”

İspiro, Bahattin'e çıktı birden:

“Vre malaka! Bana laf saydin demin, simdi oturmus adamlar nerelisin muhabbeti yapmaya kalkiyorsun?”

“Dur İspiro, dur! Öldürecek olsa hemen yapardı, konuştuğuna göre var bir durum.”

Hortlak, kâh Yunanca'da kâh kendi lisanında konuşmuş, onların aksanlarını da anladığını söylemişti. İmparator'un emriyle hazinesinin mühim bir kısmını korusun diye buraya getirildiğini, Bizans'ın büyücülerinin kendisini bu hale soktuğunu anlatmıştı. Hazinenin üzerine önce esaslı bir lanet yerleştirmişler, eğer olası bir durumda hazineyi birisi çalmayı başarırorsa ne olursa olsun ölümün onu bulmasını sağlamışlardı. Ardından ikinci bir tılsım yaparak bu kumandanı büyüyle vampeire çevirip bu odanın içerisine bağlamışlardı. Tılsım gereği hazineye el sürülünce uyandığını, önceki yaşamında savaşçı olduğundan soygunculara meydan okuduğunu, onlara kendilerini savunma fırsatı verdiğini, eğer kazanan olursa gitmesine izin vereceğini, ancak kendisi kazanırsa kaybedenin kanını içeceğini söylemişti. Yıllar yılı süren susuzluğunu altına el süren gafiller ile gidebildiğini, o yüzden ziyadesiyle susadığını söylemişti ağzını yalayıp onlara yiyecekmiş gibi bakarak.

Firarilerin her birinin yüreği ağzına gelmişti. Zaten dizleri korkuyla titremekteyken bu heyula suretli hortlağa karşı nasıl savaşacaklardı? Ancak her biri bunun son kurtuluş çareleri olduğunu bildiğinden herhangi bir silahı seçip ona karşı meydan okumaya istemeye istemeye razı olmuşlardı.

Avarızlı Süleyman diğerlerinden atak davranarak hortlağın belindeki kılıcı göstererek onunla savaşmak istediğini söyleyip öne atılmıştı. Hortlak, suratında uğursuz bir sırıtmayla belindeki uzun kılıcı çıkarıp ona uzatmıştı. Kılıcı

bir anda hortlağın elinden kapan Süleyman, besmele çekip kılıcı hortlağa savurmadan, besmelenin ilk harfi daha ağzından çıkmadan, hortlak Süleyman'ı kılıç tutan bileğinden tutarak lahde doğru savurmuştu. Süleyman, mermer lahde kafasını çarptığı halde kılıcı elinden bırakmadan kalkmak istemişse de hortlak bu kez Süleyman'ı kedi yavrusu misali ensesinden yakalayarak kapının olduğu yere fırlatmış, asırlık kapılar menteşelerinden sökülüp yere yıkılmıştı. Hortlakla başa çıkılamayacağını anlayan Süleyman, ayağa fırlar fırlamaz saldıracağı yerde kaçmaya yeltenmişti ancak hortlak bir kere yenildiğini haykırarak elini ona doğru uzatıp olduğu yerde kalmasını emretmişti. Hortlağı bağlayan kadim tılsımın tesiriyle Süleyman olduğu yerde dikilmiş kalmış, elindeki kılıcı dahi bırakmadan ağzı yüzü felce uğramış gibi taş kesmişti. Hortlak ötekilere dönerek sıradaki savaşıacak kişiyi sordu.

Bulgar komitacı Apostol, kendi memleketinin dağ köylerinden bildiği, öğrendiği upir haklama yöntemlerini o ara birer birer aklında geçirmiş ve silahını seçtiğini söyleyerek, mumların dikildiği tahta sıralardan birine sert bir tekme geçirmiş, paramparça olan tahtalardan uzunca bir tanesini seçerek “Kyrie eleison!” narasıyla hortlağa hamle yapmıştı. Hortlağın göğsüne tahta parçasını denk getirebilmişti, ancak tahta hortlağın üzerindeki zırha çarparak paramparça olmuştu. Silahından yoksun kalan Apostol, koca elleriyle hortlağa fırsat vermeden boğazına yapışmıştı. Hortlak pis bir sırıtışla yenildiğini haykırıp taş kesilmesini söyleyince Apostol çarpılmış gibi iki büklüm olduğu yerde kaskatı kesilmişti.

Hortlak, Ispiro ile Bahattin'e dönmüştü bu sefer. Ispiro, ötekilerin akıbetini görerek bilek gücüyle hortlağı alt edemeyeceğini öğrendiğinden, ona dokunmadan alt edecek bir çare düşünmüştü. Silahının dua olduğunu söyleyerek

olduğu yere çöküp hortlağın üzerine bildiği duaları okumaya başladı. Daha ağzından kelimeler çıkmadan hortlağın gözlerini kocaman ayırarak kendisine kötü kötü baktığını gördü. O kötü bakışların tesiriyle tüm bildiklerini şaşırır gibi olunca sunağa doğru hamle yaparak altın sunak haçını eline alıp hortlağa doğru tuttu.

Hortlak ilk defa bozguna uğradığının alametini göstermiş, elleriyle yüzünü kapatarak kapıya doğru gerilemişti. Ancak tulsım gereği geçitten çıkamadığını belli edercesine eşikten geriye sanki duvar varmış gibi gerileyememiş, olduğu yerde haç ile giriş arasında sıkışmıştı. İspiro, yüzünde muzaffer bir sırtmayla hortlağa adım adım yaklaşarak haçı yüzüne doğru yaklaştırmıştı. Hortlak bir anda olduğu yere çömelmiş ve gözün fark etmeyeceği denli kısa bir sürede binlerce börtü böceğe, yılanlara, çıyanlara dönüşerek İspiro'nun ayaklarına doğru akmıştı. İspiro korkuyla haçı elinden fırlatarak lahdin tepesine sıçrar sıçramaz börtü böcek öbeği yine kısa bir anda değişerek hortlağa dönüşmüş, hortlak İspiro'yu gırtlığından yakalayarak sertçe duvara fırlatmıştı. İspiro, yere düşer düşmez kalkmaya mecal bulamamıştı ki hortlak yenildiğini söyleyerek taş kesilmesini emretmişti. İspiro, olduğu yerde çarpılarak tıpkı ötekiler gibi donup kalmıştı.

Bahattin, geriye kalan son firariydi ve hortlak ona dönerek seçtiği silahı sormuştu. Bahattin'in o dövüşler sırasında kafasında sayısız tilki dolaşmış ve binbir zemberek işlemiş durmuştu. Silah olarak "bahis"i seçtiğini söylemişti, herhangi bir bahse gireceklerdi. Zaten yapabileceği başka bir şey de yoktu. Bahsi kazanan hortlağı da alt etmiş sayılacaktı. Bahis gereği eğer hortlak kazanırsa hepsini öldürebilecek, ancak Bahattin kazanırsa hem adamların hem de buradaki altınların yeni sahibi olacak ve onları alıp buradan çıkacaktı. Hortlak teklifi kabul etmiş, bahsi kazanmak için ne oynayacaklarını sormuştu.

Bahattin zarlara dayanan bir oyun oynayacaklarını söylemişti. Aksaray'da çınar altı kahvelerine de gidip geldiği sıralarda, bir müderristen duyduğu bilgi şayet doğru ise tavla oldukça eski bir oyundu ve Rum padişahlığı zamanında da bilinmekteydi. Lakin Bahattin, tavlanın Rumcasını yahut Farisi lisanındaki karşılığını bilmediğinden toprağın üzerinde herhangi bir tavlayla aynı ölçülerde bir çizim yaparak hortlağa göstermiş, Hortlak kafasını sallayarak oyunu bildiğini söyleyip oynamayı kabul etmişti. Bahattin, beyaz ve siyah pullar yerine hazine küpünün içindeki altınlardan ve gümüşlerden 15'er tane alarak âdet olduğu üzere dizmiş, hortlağa gösterip oyunun genel kaidesinden kısaca bahsetmişti ki hortlak da kendilerinin de aşağı yukarı benzer şekilde oynadıklarını söylemişti. Vampirliği yüzünden gümüşle arası pek hoş olmadığından altın pulları seçerek tavlanın karşısında diz çökerek oturmuştu. Bahattin de gümüş pulların olduğu tarafa bağdaş kurarak oturmuş, kendi icadı hususi zarlarını yeleşinin zulasından çıkartarak hortlağın önüne bırakmıştı.

Aralarında kıran kırana bir mücadele geçmişti. Hortlak, ondan zerrece şüphelenmemiş ve oyunu kaybedince yenildiğini kabul etmişti. Tılsım bağlamasa bu kadar saat kokusunu duyduğu, kanlarını içmek için sabırsızlandığı insancıkları böylesine bırakmazdı lakin tılsım gereği sözünü tutup onların üzerindeki bağlama büyülerini kaldırarak onları halas etmişti.

Bahattin altın haçı yerden alarak Apostol, İspiro ve Süleyman'a altın küpü göstererek nasıl kurtulduklarını çok fazla deşelememeleri gerektiğini söyleyerek hepsini alıp kaçabileceklerini, kendisinin bu altın haç ile yerde duran 15 altın ve 15 gümüş parayı hisse olarak kabul ettiğini söylemişti. Diğerleri bunca senenin günahkârı Bahattin'in yaptığı bu karşılıksız iyiliğin nedenini pek anlamadan ancak işin

ucunda altınlar olunca çok da kurcalamadan küpü aralarına alıp mumların dibine bıraktıkları kandilleri de kaptıkları gibi hızlı adımlarla geçidin öbür ucundan dışarıya vasıl olmak üzere uzaklaşmışlardı. Altın ve gümüşleri yerden toplayan Bahattin onların gidişini menfur ve tekinsiz bir sırıtışla seyretmekteydi.

Firariler, Bahattin'in gelişini beklemeden koşar adım dehlizde ilerleyerek, küpün ağırlığından ötürü oflayıp puf-layarak tünelin yeniden ikiye ayrıldığı geçide vardıktan sonra, hemen yan taraftaki geçide saparak bir süre daha dehlizde ilerlemişler, Ayşekadın mahallesi olduğunu tahmin ettikleri bir yerin yakınlarında, bir bayırın tepesinde dışarıya çıkmışlardı.

Alacakaranlık vaktinin kör karanlığında birkaç adım uzaklaşabilmişlerdi ki dehlizin içinden simsiyah bir gölge misali, hortlağın çıkarak Apostol'u yakaladığını gördüler. Dehlize tılsımla bağlı olduğunu bildikleri hortlağın böyle elini kolunu sallayarak çıkabilmesine hiçbiri akıl sır erdirememişti. Apostol'u tek eliyle havaya kaldırmış olan hortlak, Bahattin ile bahis üzerinden kapıştıklarını, böylece Bahattin'in hem onların hayatını bağışladığını hem de hazinenin asıl sahibi haline geldiğini, bu yolla hazine tılsımının da sahibi olduğundan hortlağın üzerinden bu tılsımı kaldırdığını, böylece de artık kendisinin geçitten dışarıya rahatça çıkabildiğini söylemişti.

Firariler daha Bahattin'e sövmeye fırsat bile bulamadan hortlağın dişlerinden ölümü bulmuşlardı. Taze kanın kokusu daha havadan silinmemiş ve harareti dinmemişken, hortlak burnuna çarpan taze nefes kokusu üzerine bir anda geriye dönerek geçidin ağzından çıkıp bayır aşağı kendisine yaklaşan Bahattin'i görmüştü. Bahattin'in kaçmak yerine üzerine gelmesine bir anlam verememişti ki artık halas olduğu için ona saldırmaması gibi bir durum da söz konusu olamazdı.

Bahattin, bunca senenin kumarbazı, şeytana pabucunu ters giydirir namlı madrabaz, gelir gelmez hortlağın önünde yere kapanarak:

“Aman beyim! Benim gibi âcizin kanı size feda olsun! Ancak artık serbestsiniz, benim gibi birinin kanı size denk düşer mi hiç? Size layık birbirinden güzel, munis, kanı şarap misali genç kızlar, yedi düvelin namlı dilberleri vardır ki bunların güzelliklerini tarif ede ede bitiremem. Değil mi ya bunca sene imparatorun hazinesi uğruna hayatınızı çürütmüşsünüz varın artık siz bu zenginliklerin tadına varın, bir büyük konak da alırsız size hatta ne konağı saray! Bir de perdeleri örtülü bir araba gündüz daha rahat dolaşasınız diye ki böylece sokaktaki birbirinden güzel dilberleri, hatunları görüp kendinize seçesiniz! İstanbul’un güzellerini bir görseniz...”

Hortlak asırlardır ölü olmasına rağmen Bahattin’in anlatıklarıyla kendinden geçmiş, çoktan ölmüş olan arzuları uyanmıştı. Ballandıra ballandıra tarif edilen ahuların, gök gözlü ecelerin tasvirleri, hem geçmişin bir nice yağmalarına katılmış savaşçı damarlarını yeniden hareket geçirmiş hem de bir hortlak olarak kana olan iştahını kabartmıştı. Bahattin, kan kırmızı yanakları, hayat dolu vücutları, her biri hem hayat hem şehvet vaat eden bir nice bakireyi, çeşit çeşit dilberi, Leh kızlarını, Moskof güzellerini öyle bir anlatıyordu ki Galata’nın en namlı pezevenkleri gelse, sermayelerini onun gibi övemezlerdi.

Bahattin’in tatlı tatlı anlattığı kız tasvirleri, uzaklarda acı acı öten bir horozun tiz sesiyle kesildi. Şehirde uzaktan uzağa sabah ezanları yankılanırken, tan yerinde güneş ağarmaya başlamıştı. O heybetli hortlak, o kadim heyula, haç gördüğündeki halinden bile beter bir korkuyla Bahattin’i bırakarak dehlize doğru yönelmişti. Alacakaranlık vaktinin geçişini hesaba katmadığından Bahattin’i tatlı tatlı dinler-

ken güneşin sökün etmesini fark edememiş, bir an önce karanlıklardaki lahdine dönerek geceye dek uyumayı düşünmekteydi. Zira Bizanslı büyücüler ona çok evvelden gün ışığından sakınmasını sıkı sıkıya tembihlemişlerdi ki dönüşümünden sonra da güneşi hiç görmemesine rağmen ondan haz etmemeye başlamıştı.

Ancak hortlak dehliz geçidine vardığında, suratı olduğundan daha da beyaza kesmişti. Mağaranın ağzına bir çizgi çekilmiş ve üzerine altın haç yerleştirilmiş, böylece mağara herhangi bir musibete karşı mühürlenmişti. Kendisi için artık duvardan farksız olan geçitten ileriye geçmenin imkânı yoktu. Bahattin'in giderayak attığı kazığın hincıyla dönerek yok olacak olmasına rağmen üzerine atıldı. Koca savaşçı daha Bahattin'e varamadan güneşin ilk ışıklarıyla duman çıkarmaya, alev almış bir korkuluk misali bir o yana bir bu yana koşturarak saklanacak bir delik aramaya başlamıştı. Korkunç çığlıklar atıp orada burada koştururken, Kumarcı Bahattin muzaffer bir edayla onun adım adım yok oluşunu seyretmekteydi.

Güneş ışıkları gökyüzünü doldurduğunda hortlak geride kararmış zırhını ve diğer takılarını, saçındaki incik boncukları bırakarak tek bir parçası dahi kalmaksızın küle dönmüş, toza toprağa karışmıştı. Bahattin, ne olur ne olmaz diye yanıp durmakta olan yere devrilmiş kandillerden birini alıp öteki firarilerin de cesetlerini yaktıktan sonra küpü, altın haçı ve vampirden kalanları alarak sırta kadem basmıştı.

Bulduğu hazine hem ona hem torunlarına bir ömür yetirdi lakin Bahattin kumar tutkusundan vazgeçememişti. O hazine Cumhuriyet'in ilanını bile gördü ancak onuncu yılını göremeden eridi gitti. Bahattin dünyayı gezmiş, en acayip kumarhanelerde tüm servetini yemiş, altın haçın haricinde ne varsa tüketmişti. O zamana dek lanet namına bir şey görüp duymamış hatta fakirleşmeye başlayınca sağda solda in-

sanlara hazineyi nasıl bulduğunu anlatmaktan çekinmemişti. İnsanlar bu eski kumarbaza, bu kadim paragöze haliyle inanmayıp gülüp geçmişler ancak lanetli hazine lakırdısı bir şekilde kulaklarında yer etmişti.

Kumarcı Bahattin, 2 Temmuz 1934'de o hazineden geriye kalan altın haçı da satmak üzere bir çul parçasına sarıp Çarşı'ya inmişti. Yolda giderken birden ayağı tökezlemiş, yere kapaklandığı sıra elindeki altın haç da yol ortasına fırlamıştı. O sırada ellerinde taşlarla sopalarla Yahudilerin dükkânları önünde toplanmaya başlamış öfkeli bir grup, dükkânlara ve mağazalara hücum edip saldırdığı sıra, elinde altın haçla yürümekteyken yola düşmesiyle bu haçın meydana çıktığını görünce birden Bahattin'in etrafını çevirmişti.

O sırada kalabalık içinden elifi görse mertek zanneder birkaç cahil çıkıp "Ha Yahudi, ha Rum ne fark eder hepsi gâvur, elinde haçla dolaşmaktan çekinmiyor!" diye bir laf çıkarınca bir anda öfkeli kalabalığın ortasında kalarak yalvarıp yakarmalarına rağmen linç edilerek öldürülmüştü. Neden sonra yanlış kişiyi dövdüklerini anlamışlardı ancak Bahattin çoktan canını teslim etmiş, altın haçı ise birkaç madrabaz usûlünce o hengâmede yürütmüştü.

Bahattin'in ölümüne hortlağın bahsettiği, Bizans büyücülerinin altınlar üzerine yapılmış laneti mi neden olmuştur bilinmez...